

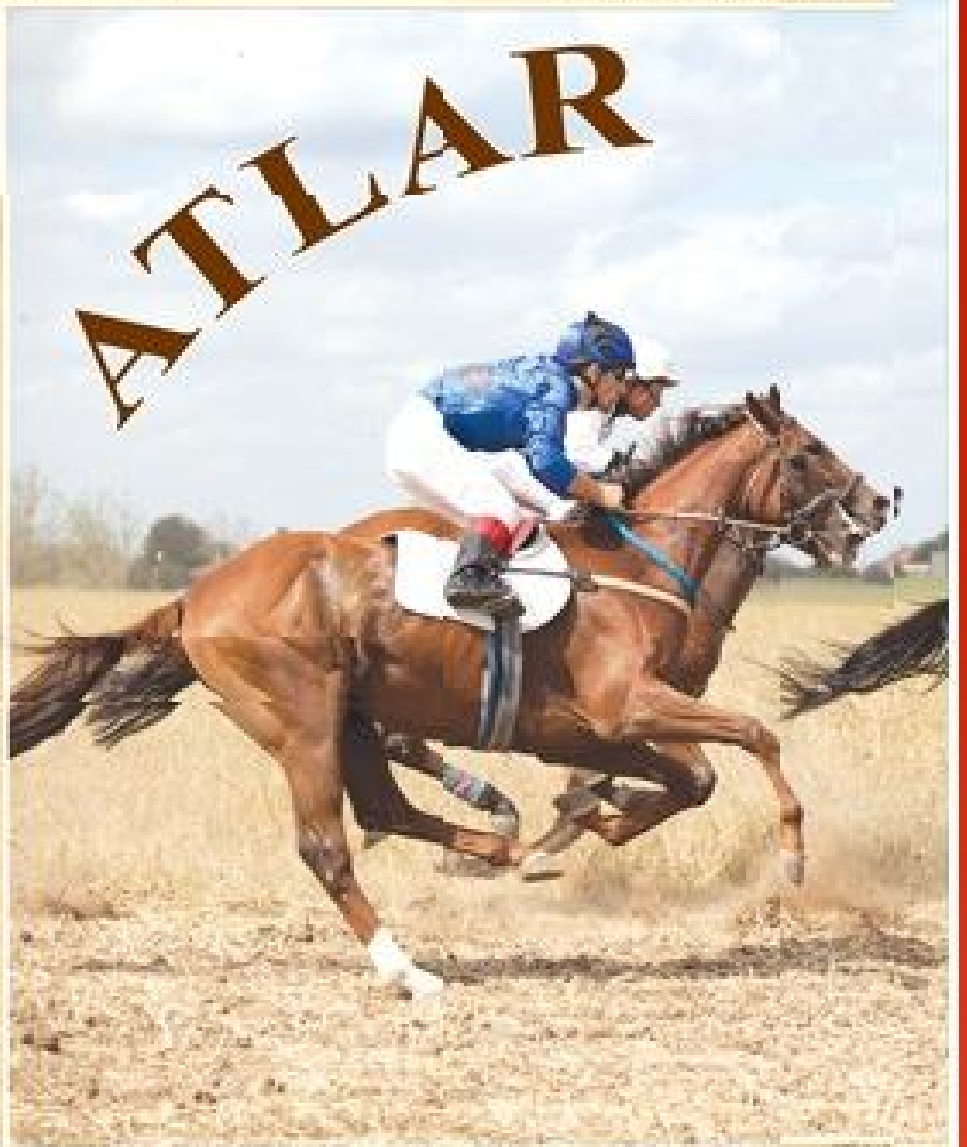
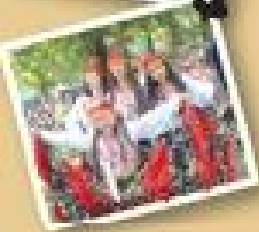
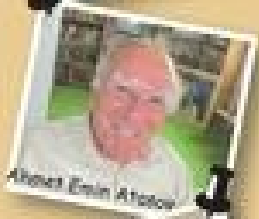
www.mozaiikdergisi.com

Kültür Sanat Eğilim / Çocuk ve Gençler

MOZAIİK

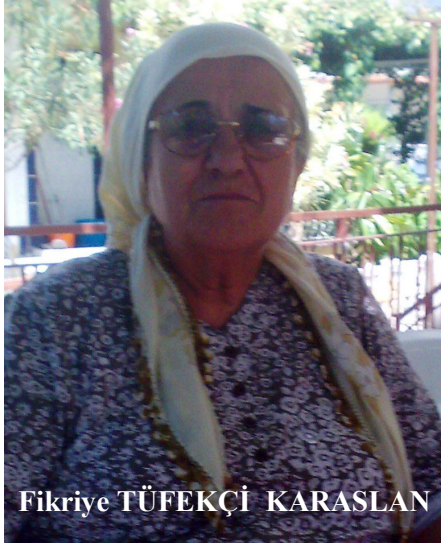
Şirvan KÜLLÜK Evi Yayını

Sayı 47, Eylül 2011

BİR MUHACİRİN ANILARINDA; OSMANPAZARI

Ergün VEREN*

Fikriye TÜFEKÇİ KARASLAN

Savaşlar, kuraklık, kıtlık, salgın hastalıklar, cana ya da mala karşı saldırı endişesi, yeni topraklar elde etme gibi nedenlerle insanoğlu varoluşundan bu yana isteyerek ya da mecbur olduğu için hep göç etmiştir. Türklerde tarih sahnesine çıkışlarından itibaren sürekli göç etmiş milletlerden biridir. Osmanlı devletinin genişleme döneminde elde ettiği topraklara Anadolu'dan götürerek yerleştirdiği insanların torunlarından bazıları yıllar sonra çeşitli sebeplerle Anadolu'ya tekrar geri dönmüşlerdir.

Bunlardan biri de halen Aydın (Türkiye) ilinde yaşayan Fikriye TÜFEKÇİ KARASLAN'dır. Annesi ve babası uzun yıllar önce vefat eden Fikriye Hanım eşi emekli öğretmen Orhan KARASLAN'la sakin ve huzurlu bir hayat sürüyor. Türkiye'de farklı şehirlerde yaşayan üç kızı, damatları ve torunları ile zaman zaman bir araya gelerek hasret giderirken açılan sohbetlerde konuyu bir şekilde doğduğu ve onbir yaşında göç ederek geride bıraktığı Bulgaristan'ın Şumnu ilinin Osmanpazarı (Omurtak) ilçesine getiriyor.

Aydın Didim'deki yazlık evinde 26 Temmuz 2011 günü yine bu sohbetlerden birinde konu Osmanpazarı'na dayandı ve Fikriye Hanım başladı anlatmaya;

Fikriye TÜFEKÇİ KARASLAN (72 yaş) *“14 Ekim 1939 tarihinde Bulgaristan'ın Şumnu şehrinin Osmanpazarı (Omurtak) ilçe merkezinde Tabaneke Mahallesinde doğdum. Annem Kirezlik Mahallesinden Mehmet kızı Zehra; babam Tabaneke mahallesinden Hasan oğlu Mustafa idi. Tüfekçiler olarak tanınırdık. O tarihlerde ben Fikriye Mustafa Hasanova; babam Mustafa Hasan Ahmetova; annem de Zehra Mehmetova olarak resmi kayıtlıydık. Bir kız (Kadriye) bir de erkek kardeşim (Hasan) ve annem, babamla Tabaneke mahallesinde üç tarafından yolgeçen geniş bahçe içindeki evimizde yaşadık. 1950 tarihinde Türkiye'ye göç ettik. Türkiye'de de TÜFEKÇİ soyadını aldık.*

Osmanpazarı'nda en yakın komşumuz İştırlar olarak tanınan aileydi. Babamın da akrabası olurlardı. İştırların İsmail'di aile reisinin adı. Karısı Şafiye, kızı Leman, oğlu da Mustafa idi. Mustafa benden bir iki yaş büyük, Leman'da küçüktü.

Mustafa ve Zehra TÜFEKÇİ

* Halkbilim Araştırmacısı, Ankara-Türkiye (ergunveren@hotmail.com)

Evimizin karşısında yolun diğer tarafında da Halilgüveler olarak tanınan bir başka aile otururdu. Halil'in karısının adını hatırlamıyorum ama ikiz kızları vardı; Ayşe ve Fatma.

Onların evinin arkasında da Bulgar bir aile otururdu. Mahallemiz Türk mahallesiydi. Sadece bu aile yabancıydı. Kadının adı Kerke; oğulları Ivan ve Danço'ydu. Bu gençleri Bulgar milisi olarak bilirdik. Eğer Türklerle Bulgarlar arasında bir çatışma olduğunda bu gençlerin Türkleri öldürecekleri anlatılırdı. Çok korkardık.

Osmanpazarı (Omurtak) yeşillik ve verimli topraklarının bulunduğu bir yerdı. Yağmuru bol olurdu. Bahar ayları yağmur yağmadığı zamanlarda halk yağmur duasına çıkardı. Birde çocuklar evleri gezerlerdi. 12-15 yaşları arasındaki çocuklar toplanır ve evleri dolaşırlardı. Uğradıkları evlere maniler, tekerlemeler söyleyerek gelirlerdi. Ev halkı çocuklara mısır, patates, kabak çekirdeği, gündöndü (ayçiçeği çekirdeği) verip sevindirir ve yağmur olsun diye çocuklara su serpererek ıslatırlardı.

Yağmur duası öncesinde evlerde pide ve yoğurt yapılırdı. Pide adı verilen yiyecek şöyle hazırlanırdı; hamur hazırlanır, yufkalar halinde açılır, tepsiye dizilir, aralarına da yağ ve çökelek serpilerek kat kat hazırlanıp üzerine de yağlı yoğurtlu yumurta sürülerek bahçelerimizde bulunan tandır fırınlarda pişirilirdi.

Bütün Osmanpazarı halkı YARAN OVASI'nda toplanırdı. Cami imamının eşliğinde dualar edilir Allaha yağmur vermesi istenirdi. Dua edilirken eller yana ve yukarı doğru kaldırılır avuç içi yukarı bakarken duaya başlanılır sonra yavaş yavaş avuç içleri aşağıya dönerdi. Hatırladığım kadarıyla da "Ver allahım ver, sicim gibi yağmur ver" benzeri sözler söylenirdi.

Daha sonra herkes evinde hazırlayıp getirdiği pide, ayran ve diğer yiyecekleri yer, sohbetler edilir ve dağılınırdı. Panayır ya da şenlik gibi olmaz, eğlence türü bir şeyler olmazdı.

Her duadan sonra yağmur yağardı. Hatta dua ederken bile yağmur yağdığını hatırlarım.

Biz Türkler gibi Bulgarlarda yağmur duası yaparlardı. Ancak nasıl yaptıklarını hatırlamıyorum." dedi ve ekledi; "rahmetli babamda ölmeden bir hafta önce Bulgaristan'ı çok özlediğini, burnunda tüttüğünü, hep rüyalarına girdiğini söylemişti. Benimde mi ölümüm yakınlaştı ne?"

Bu sohbeti irdedeğimizde neler çıkmaz ki... Gelenekler, özlem, günlük yaşamın ayrıntıları, gurbette yabancı olmanın verdiği endişe ve her an saldırıya uğrama korkusu, yemek kültürü, hangi dine mensup olursan ol yaratandan isteklerin ortak olduğu gibi sıralandıkça arkası gelen yeni yeni konular...

Fikriye Hanım'a da yakınlarına da sağlıklı, huzurlu ve mutlu ömür diliyor, onun anılarını da Bulgaristan'da yaşayan Türkleri de selamlıyoruz.